

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการ
ของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ
Using The principles of Good Governance
in the Administration of the Golden Triangle

อนันต์ อุปสอด¹
Anan Upasod¹

Received : September 20, 2018; Revised : April 19, 2019; Accepted : May 24, 2019

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ 2) เพื่อวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ 3) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ พระสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐบาล ประชาชน ใน 3 ประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ประเทศละ 8 รูป/คน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 24 คน เพื่อสำหรับการหาลักษณะร่วม และข้อสรุปร่วมในการสร้างแนวทางประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพทั่วไปของการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ พบว่าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รัฐบาลกลางได้วางระบบการปกครองโดยการพยายามจะให้สิทธิแก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นภายใต้กรอบความมั่นคงของประเทศ ส่วนรัฐบาลยังใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดินเมียนมา สิ่งที่เป็นจุดแข็งภายในคือการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ หัวหน้าชุมชนของไทยในชุมชนใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการปกครองชุมชน ส่วนประเทศไทยปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งคือ กฎหมาย เป็นนิติรัฐใช้ให้เป็นนิติธรรม 2) การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ พบว่านโยบายของรัฐบาลทั้ง 3 ประเทศ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง และต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากำกับซึ่งหลักการที่ทำให้เกิดความสันติในสังคมได้ โดยใช้นโยบายที่เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาเป็นกลยุทธ์ 3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ พบว่าควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง; Faculty of Humanities and Social Sciences, Lampang Rajabhat University, Thailand; e-mail : ananupsod9541@gmail.com

หลักการ กระบวนการ และเทคนิคการบริหารจัดการงานด้วยหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์กรต่อไป

คำสำคัญ (Keywords) : หลักธรรมาภิบาล, การบริหารราชการ, กลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

Abstract

The objectives of this study were 1) To study generality in the management of administration in the golden triangle 2) To analyse for using the principles of good governance in the administration of the golden Triangle 3) To purpose the using the principles of good governance in the administration of the golden Triangle .The methodology of this research was Qualitative Research that aimed at the detail and content analysis with logic in this issues. The Key Informants were the 8 persons in each country as all with 24 persons by In-depth Interview with purpose sampling . The collect data was done by find out common character and common conclusion in the feasibility for using the principles of good governance in the administration of the golden Triangle. The research findings as followings : 1) The generality in the management of administration in the golden triangle found that The government of Lao Peoples Democratic Republic of Lao set the management with commitment the people in the local by their rights under the endurance of their country . In Myanmar, they use the stick in their law and Dhamma for drive their country. In the same way, Thailand use rule by law for develop country. 2) To analyse for using the principles of good governance in the administration of the golden Triangle found that all of golden Triangle must be followed both government and dhamma for set calmness in society. Moreover people got positive impact of their country that dhamma were strategy of their country. 3) The purpose the using the principles of good governance in the administration of the golden Triangle found that the people should be had knowledge about concept principle process and management technique which was good governance for applied to develop jobs, human resource and organization.

Keywords : Good governance, Public administration, Golden Triangle

บทนำ (Introduction)

การเมืองโลกมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระบบความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งกลุ่มประเทศมหาอำนาจหลักในปัจจุบันนำโดยสหรัฐอเมริกา ร่วมด้วยสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ได้มีการร่วมกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาทั้งใน

ด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการทหารซึ่งเติบโตและเข้มแข็งขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ กลุ่ม BRICS ประกอบด้วย บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ ซึ่งนำไปสู่การแข่งขันกันขยายบทบาทเข้าไปในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประเทศมหาอำนาจให้ความสนใจและปรับเปลี่ยนนโยบายที่มีแนวโน้มของการแข่งขันและการขยายอิทธิพลของชาติมหาอำนาจเพิ่มขึ้น ทั้งในรูปแบบการใช้พลังอำนาจทางทหารและพลังอำนาจทางเศรษฐกิจ (Uwanno, 1999 : 34) รวมทั้งการเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยและก่อให้เกิดความยากลำบากในการรักษาดุลยภาพทางความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจ ความมั่นคงในประเทศ ความปรองดอง ความสมานฉันท์ ความเท่าเทียมและความเป็นธรรมในสังคม และประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับนโยบายความมั่นคงและเสริมสร้างธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรม กระทั่งวาระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินนโยบายความมั่นคงและเสริมสร้างธรรมาภิบาล ภาคประชาสังคม ยอมรับและให้การสนับสนุนต่อพัฒนาศีกยภาพการป้องกันประเทศให้มีความพร้อมในการรักษาเอกราชและอธิปไตย ในขณะที่ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างที่ไม่เอื้อต่อการบริหารตามหลักนิติธรรม กฎหมายจำนวนมากยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ และไม่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศ กลไกการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันยังขาดความเข้มแข็ง (Puangngam, 2009 : 23) ส่งผลให้เกิดช่องทางการทุจริตคอร์รัปชันในกลไกภาครัฐระดับต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาการเลือกปฏิบัติและปัญหาความไม่เท่าเทียมกันที่ก่อตัวเป็นความขัดแย้งในสังคม ในขณะที่ภาคเอกชนและประชาชนบางส่วนยอมรับกระบวนการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยผลของปัญหาดังกล่าว ได้กัดกร่อนพื้นฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามของสังคม รวมทั้งเป็นการรุกรานสิทธิและโอกาสของผู้ไร้อำนาจที่เป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนจนเป็นการทำลายกฎกติกาที่ควรยึดถือร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ผลกระทบต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของชาติต่อไป

จากการประมวลผลข้างต้น ผู้เขียนจึงสนใจทำการศึกษาในประเด็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างแนวทางของการบริหารราชการที่เป็นการสร้างองค์กรที่โปร่งใสในการปกครองประชาชนของประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการชี้ให้เห็นถึงการบริหารราชการ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติและประโยชน์สุขของประชาชน เกิดการสนับสนุนต่อพัฒนาศีกยภาพการป้องกันประเทศให้มีความพร้อมในการรักษาเอกราชและอธิปไตย การเสริมสร้างสันติภาพของการอยู่ร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้าน สร้างความสัมพันธ์ทั้งในระดับรัฐบาลและกองทัพเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติ มุ่งกระชับความสัมพันธ์และความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนากลไกชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านที่ดี การสนับสนุนให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคงในประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค และการแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ
2. เพื่อวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ
3. เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสาร และการวิจัยภาคสนาม เป็นสำคัญ การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในประเด็นการใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาลักษณะการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของพื้นที่รอยต่อระหว่างสามประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย ใน อำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย, สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ในแขวงท่าขี้เหล็ก, รัฐฉาน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในแขวงบ่อแก้ว

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนในพื้นที่ จำนวนกลุ่มประเทศละ 8 ท่าน รวม 24 ท่าน โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการจัดทำสารสนเทศกลุ่มกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พระสงฆ์ และประชาชน

ขอบเขตด้านระยะเวลา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2560 รวมเป็นระยะเวลา 8 เดือน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด จำนวน 1 ฉบับ เพื่อทราบถึงหลักธรรมาภิบาลในการบริหารโดยจะใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งระบบเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางการเศรษฐกิจ เกิดความเข้มแข็งทางสังคม และมีความสมดุลทางการบริหารกิจการบ้านเมืองดี ซึ่งโดยหลักสากลจะประกอบด้วยคุณสมบัติ ประกอบด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการเก็บข้อมูลจากเอกสารในลักษณะข้อมูลปฐมภูมิ จากหนังสือ เอกสารงานวิชาการสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ ด้วยการตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่างได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้น่ามาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ เชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพทั่วไปของการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

การบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และประเทศไทยนั้น รัฐบาลจะต้องมีการดำเนินการจัดการปกครองเป็นไปเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนทั้งทางด้านชีวิตและทรัพย์สิน การศึกษา สาธารณสุขการศึกษา และด้านอื่น ๆ ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินด้วยการกำหนดโครงสร้างของอำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐโดยรัฐธรรมนูญ และกฎหมายว่าด้วยรัฐบาลได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการปกครองที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตย รัฐบาลกลางได้วางระบบการปกครองโดยการพยายามจะให้สิทธิแก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นภายใต้กรอบความมั่นคงของประเทศ มีหลักการปกครองแบบ “รวมศูนย์อำนาจการปกครอง” (Centralization) ควบคู่ไปกับ “หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง” มีการรวมศูนย์อำนาจเอาไว้ที่ส่วนกลางก่อนแล้วค่อยแบ่งอำนาจการปกครองให้กับส่วนภูมิภาค และรัฐบาลกลางยึดหยุ่นให้มีโอกาสกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาโดยตลอด และได้รับความรู้ต่าง ๆ จากประเทศไทยมาปรับใช้กับการร่วมกันพัฒนาชุมชน

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีการให้ข้อมูลสำคัญว่าเมียนมามีกฎเกณฑ์ ขอบเขต ที่ควบคุมประชาชนอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ประชาชนอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นไส้ศึก สอดแนม ดังนั้นประชาชนในเชียงตุงจะพูดถึงการบริการราชการแผ่นดินต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลก่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่ได้สัมภาษณ์คนต่างชาติที่เป็นลักษณะของการวิจัย เพราะถือนำความลับของประเทศมาเปิดเผย ในฐานะที่เป็นหัวหน้าชุมชนในหมู่บ้านเห็นว่า รัฐบาลยังใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดินเมียนมา สิ่งที่เป็นจุดแข็งภายในคือการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ หัวหน้าชุมชนของไทเขินในชุมชน ก็ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการปกครองชุมชน คือ ยึดคุณธรรม เช่น ความสามัคคีในการทำงาน ความรับผิดชอบของกรรมการชุมชน เป็นต้น โดยมีนโยบายและกลยุทธ์หลักในการบริหารจัดการ

ราชการในชุมชนบ้านสันทรายน้อย ท่าซีเหล็กนี้ เราใช้หลักความเข้าใจและสามัคคีธรรม ซึ่งมีกฎหมายของบ้านเมือง กฎศีลธรรม ขนบประเพณีของชุมชนเป็นนโยบาย และกลยุทธ์ของการทำงานในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมและโครงการที่ให้หน่วยงานมีการบริหารราชการตามหลักธรรมาภิบาลที่ดีนั้น ในชุมชนบ้านสันทรายน้อยจะใช้กิจกรรมด้านพระพุทธศาสนาเป็นแกนนำ ได้แก่ ประเพณีตั้งธรรมหลวงประจำปี โดยเฉพาะจะทำกันก่อนออกพรรษา 1 สัปดาห์ ให้ประชาชนหน่วยงาน องค์กร เจ้าหน้าที่ของรัฐมาร่วมกิจกรรม/โครงการ ให้ภาครัฐได้เห็นความสามัคคีของชุมชนแล้วเกิดความไว้วางใจในประชาชน

สำหรับประเทศไทยปัจจัยที่เป็นจุดแข็งของหน่วยงานภายในน่าจะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนมากกว่าอย่างอื่น พื้นที่อำเภอแม่สายเป็นพื้นที่ชายแดนสิ่งสำคัญคือการรักษาความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นจึงเห็นว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งของหน่วยงาน ได้แก่ กฎหมาย ซึ่งเป็นนิติรัฐใช้ให้เป็นนิติธรรม ถ้าเมื่อใดเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายไม่ใช่นิติรัฐให้เป็นนิติธรรม จะทำให้เกิดปัญหากับความมั่นคงของประเทศแน่นอน ด้านปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด ได้แก่ งบประมาณในการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสในการบริหารจัดการ ได้แก่ การท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจของแม่สายให้เจริญรุ่งเรือง แต่หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปช่วยตรวจตราดูแลความเรียบร้อยด้วย สำหรับอุปสรรค คือ การสื่อสารกันเนื่องจากมีชนชาติเผ่าพันธุ์มาก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดการบริหารจัดการที่ดีด้านหลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักการมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ควรจะให้หลักธรรมของศาสนาที่ประชาชนนับถือ ที่สำคัญ ได้แก่ หลักสังคหวัตถุ 4 หลัก พรหมวิหาร 4 เป็นต้น รวมทั้งหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมยิ่งกับบ้านเมืองที่อยู่ชายแดนและมีเผ่าพันธุ์อย่างน้อย 10 เผ่าพันธุ์ ดังนั้นจึงต้องอาศัยหลักคุณธรรมมาใช้ในการปฏิบัติให้ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขให้มาก

2. การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

เนื่องจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักการทำให้เกิดความสันติในสังคมได้อย่างแน่นอน การบริหารราชการจัดการที่ดีที่เป็นรูปธรรมคือการใช้หลักธรรมพระพุทธศาสนาเป็นฐานในการบริหารจัดการราชการบ้านเมือง ประเทศลาว แขวงบ่อแก้ว ใช้นโยบายของรัฐเป็นแนวทาง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง แต่ต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากำกับด้วย เนื่องจากคนลาวนับถือพระพุทธศาสนามาตั้งแต่มีประเทศลาวแล้ว ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งส่วนราชการบ้านเมืองและราชการสงฆ์ เพื่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

สำหรับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เมืองเชียงตุง เป็นเมืองตั้งอยู่ในรัฐฉานของประเทศพม่า เป็นเมืองของชาวไทเขิน และชาวไทใหญ่ ถือได้ว่าเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองเทียบเท่าเมืองเชียงใหม่แห่งล้านนาไทย และเมืองเชียงรุ่งแห่งสิบสองปันนา โดยชาวไทใหญ่เรียกชื่อเมืองนี้ว่า เก็งตุง (Keng Tung) ในอดีตเชียงตุงเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางการค้าเชื่อมต่อระหว่างสิบสองปันนากับล้านนา โดยมีพ่อค้าชาวจีนฮ่อเดินทางไปมาค้าขายในเส้นทางนี้ ในยุคแห่งการแสวงหาความสามัคคีปรองดองภายในชาติเช่นนี้ ความเห็นส่วนตัวก็ยิ่งเห็นว่า ควรใช้นโยบายที่

เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาเป็นกลยุทธ์ เช่น หมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นต้น นับว่าเป็นนโยบายและกลยุทธ์ที่ดี แต่ต้องไม่นำเสนอในด้านที่เป็นผลลบต่อศาสนา นำเสนอในด้านดี ๆ ของศาสนา จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลที่ดี

สำหรับประเทศไทยนั้น ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแสวงหาความสามัคคีปรองดองภายในชาติเช่นนี้ จึงมีนโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารราชการที่ทางเทศบาลใช้เพื่อให้เกิดความสุขแก่ประชาชนในท้องถิ่นท้องที่ที่รับผิดชอบคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมายบ้านเมือง ข้อบัญญัติของเทศบาลฯ โดยให้มีผลบังคับใช้ให้มากที่สุดเพื่อป้องกันความมั่นคงของประเทศ โดยลักษณะของการใช้หลักธรรมาภิบาลทั้งในด้านหลักนิติธรรม, หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักการมีส่วนร่วม, หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ที่เป็นรูปธรรมของเทศบาลตำบลแม่สาย คือ การกำหนดแนวทางปฏิบัติแก่ประชาชนอย่างชัดเจน โดยติดประกาศ ประชาสัมพันธ์ แจกจ่ายหนังสือใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่โปร่งใส ความเป็นธรรม เช่น การจดทะเบียนการค้า การเสียภาษีประจำปี เป็นต้น โดยกำชับเจ้าหน้าที่ทุกระดับให้ความเป็นธรรมและโปร่งใสในการทำงาน เน้นกระบวนการตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่าการใช้ธรรมาภิบาล เกี่ยวข้องกับการปกครองผนวกด้วยกระบวนการใช้อิทธิพลและเจรจาระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน ส่วนอำนาจตามลำดับชั้นของรัฐก็ยังอยู่เพียงแต่ธรรมาภิบาลเน้นการกำกับดูแล การใช้ อิทธิพลและความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลกับฝ่ายอื่น สิ่งที่น่าเน้นในที่นี้คือรัฐบาลไม่ได้เป็นผู้ตัดสินใจฝ่ายเดียวแต่มีฝ่ายอื่นร่วมด้วย ในระบบความสัมพันธ์แบบธรรมาภิบาลนั้นไม่มีหน่วยใดที่ใช้อำนาจเหนือฝ่ายอื่นได้แต่เป็นความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชนต่างก็มีความรู้และทรัพยากรที่จะจัดการกับปัญหาาร่วมกัน

3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำได้ทำการปรับมิติธรรมาภิบาลของธนาคารโลก โดยลดลงเหลือ 4 มิติ ดังนี้

1) ความรับผิดชอบในผลงาน (Accountability) เกี่ยวข้องกับการที่หน่วยงานหรือข้าราชการที่เกี่ยวข้องสามารถอธิบายเหตุผลเกี่ยวกับการกระทำของตนได้ รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่มอบอำนาจให้ ซึ่งหมายถึง ประชาชนเป็นหลักใหญ่

2) การมีส่วนร่วม (Participation) เกี่ยวข้องกับการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของและที่สำคัญคือ จะช่วยทำให้ผลของการดำเนินการในโครงการต่าง ๆ เป็นไปตามความต้องการของคนส่วนใหญ่

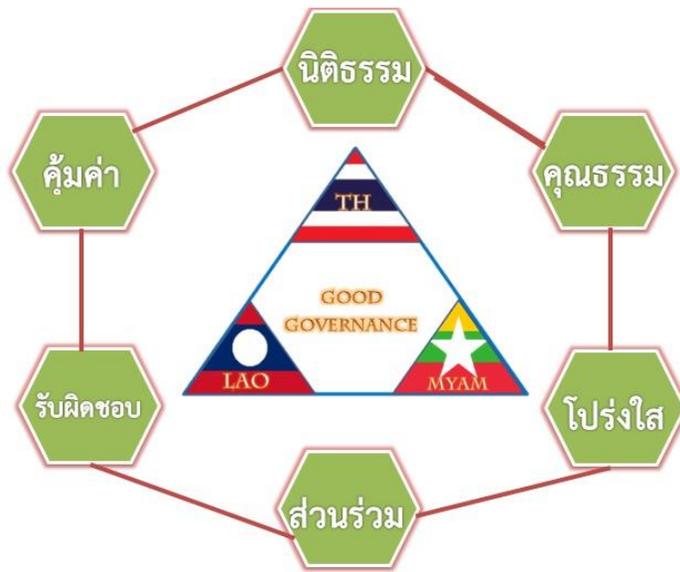
3) ความโปร่งใส (Transparency) เกี่ยวข้องกับ 2 ประเด็นคือ การที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของภาครัฐได้อย่างสะดวก และอีกประเด็นคือ ความชัดเจนและการเปิดเผยเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ และกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ของภาครัฐ

4) ความเป็นสิ่งที่สามารถทำนายได้ (Predictability) เกี่ยวข้องกับ 2 ประเด็นเช่นกัน ประเด็นแรก เป็นเรื่องของกรมกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายในการปกครองสังคมและประเด็นที่สองเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ความยุติธรรม และความคงเส้นคงวาในการบังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้นธรรมาภิบาลหรือและบริหารจัดการที่ดี (Governance and Good Management) เป็นเครื่องมือการบริหารองค์กรภาครัฐและเอกชนที่เป็นแนวความคิด หลักการพื้นฐาน และวิธีการปฏิบัติงานโดยยึดถือระบบคุณธรรมและจริยธรรมเป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถบรรลุเป้าหมายสุดท้าย (Ends) ซึ่งกล่าวได้ว่า แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ

รัฐบาลของแต่ละประเทศต้องตัดสินใจภายใต้กรอบการบริหารและกฎหมายที่กำหนดไว้ และใช้ทรัพยากรสาธารณะในหน้าที่ที่รับผิดชอบ สิ่งสำคัญคือการตัดสินใจของรัฐบาลอยู่บนพื้นฐานการสนับสนุนของอำนาจของรัฐที่ชอบธรรม โดยมีธรรมาภิบาล เกี่ยวข้องกับการปกครองแต่ผนวกด้วยกระบวนการใช้อิทธิพลและเจรจาระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมธรรมาภิบาลของแต่ละประเทศ เป็นกระบวนการและโครงสร้างบริหารบริหารปกครองของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและอาสาสมัครในระดับท้องถิ่นหน่วยงานเหล่านี้รับผิดชอบร่วมกัน และมีประโยชน์ต่อการทำงานในระดับและส่วนต่าง ๆ แตกต่างกัน ส่วนสภาพที่มาจากทางเลือกตั้งก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งสำคัญของระบบธรรมาภิบาลของแต่ละประเทศ ระบบธรรมาภิบาลท้องถิ่นเป็นวิธีเปลี่ยนความรับผิดชอบจากรัฐไปเอกชน อาสาสมัครและประชาสังคม ภายใต้กรอบนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบและความคุ้มค่า

ผู้วิจัยได้สรุปและได้นำเสนอองค์ความรู้การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ เพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนโดยได้ทำการสรุปการวิจัยในครั้งนี้ และแสดงให้เห็นเป็นตัวแทน (Synthesis Model) ดังปรากฏในแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ
ที่มา : Upsod (2018)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. สภาพทั่วไปของการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

จากผลการศึกษาแนวคิดการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ พบว่าการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รัฐบาลกลางได้วางระบบการปกครองโดยการพยายามจะให้สิทธิแก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นอย่างมาก ภายใต้กรอบความมั่นคงของประเทศ ส่วนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีการให้ข้อมูลสำคัญว่าเมียนมามีกฎเกณฑ์ ขอบเขต ที่ควบคุมประชาชนอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่ชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ประชาชนอาจถูกกล่าวหาว่าเป็นไส้ศึกสอดแนม ดังนั้นประชาชนในเชียงตุงจะพูดถึงการบริการราชการแผ่นดินต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่รัฐบาลก่อน ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะไม่ได้สัมภาษณ์คนต่างชาติที่เป็นลักษณะของการวิจัย เพราะถือว่านำความลับของประเทศมาเปิดเผย ในฐานะที่เป็นหัวหน้าชุมชนในหมู่บ้านเห็นว่า รัฐบาลยังใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารราชการแผ่นดินเมียนมา สิ่งที่เป็นจุดแข็งภายในคือการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศ หัวหน้าชุมชนของไทจีนในชุมชน ก็ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการปกครองชุมชน คือ ยึดคุณธรรม เช่น ความสามัคคีในการทำงาน ความรับผิดชอบของกรรมการชุมชน เป็นต้น โดยมีนโยบายและกลยุทธ์หลักในการบริหารจัดการราชการในชุมชนบ้านสันทรายน้อย ทำชี้ให้หลักนี้ เราใช้หลักความเข้าใจและสามัคคีธรรม ซึ่งมีกฎหมายของบ้านเมือง กฎศีลธรรม ขนบประเพณีของชุมชนเป็นนโยบาย และกลยุทธ์ของการทำงานในชุมชน

ในขณะที่หน่วยงานภายในน่าจะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชนมากกว่าอย่างอื่น พื้นที่อำเภอแม่สายเป็นพื้นที่ชายแดนสิ่งสำคัญคือการรักษาความมั่นคงของประเทศ ดังนั้นจึงเห็นว่า ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งของหน่วยงาน ได้แก่ กฎหมาย ซึ่งเป็นนิติรัฐใช้ให้เป็นนิติธรรม ถ้าเมื่อใดเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายไม่ใช่นิติรัฐให้เป็นนิติธรรม จะทำให้เกิดปัญหากับความมั่นคงของประเทศแน่นอน ด้านปัจจัยที่เป็นข้อจำกัด ได้แก่ งบประมาณในการบริหารจัดการ ส่วนปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสในการบริหารจัดการ ได้แก่ การท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจของแม่สายให้เจริญรุ่งเรือง แต่หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปช่วยตรวจตราดูแลความเรียบร้อยด้วยซึ่งสอดคล้องกับ Cherapakorn (2009) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำและการบริหารงานของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง แบบมีส่วนร่วม และแบบส่งเสริม ตามลำดับ โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ นายเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกช่วงอายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชายในทุกระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบภาวะผู้นำแบบชั้นนำมากที่สุด รองลงมา คือ แบบปล่อยวาง และแบบมีส่วนร่วมและยังมีประสบการณ์ทำงานมากขึ้น การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนยิ่งลดลง 3) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่บริหารโดยคำนึงถึงมิติประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความรับผิดชอบต่อสังคม ซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2. การวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

จากผลการศึกษาการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งสอดคล้องกับในการบริหารจัดการราชการบ้านเมืองของสปป.ลาว ในพื้นที่ห้วยทรายแขวงบ่อแก้ว ใช้นโยบายของรัฐเป็นแนวทางเนื่องจากเราอยู่ในประเทศลาว ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง แต่ต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากำกับด้วย การบริหารงานของเยาวชนวัดอินบุพผาราม หลวงพ่อเจ้าอาวาสได้สอนอยู่เสมอว่าต้องใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นสำคัญ เป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจซึ่งกันและกัน แม้ว่าส่วนราชการบ้านเมือง หรือส่วนประชาชนก็ตามหากใช้หลักธรรมสังคหวัตถุ จะทำให้เกิดการจัดการที่ได้อย่างมั่นคงถาวร ในขณะที่ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการแสวงหาความสามัคคีปรองดองภายในชาติเช่นนี้ จึงมีนโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่ดีในการบริหารราชการที่ทางเทศบาลใช้เพื่อให้เกิดความสุขแก่ประชาชนในท้องถิ่นท้องที่ที่รับผิดชอบคือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมายบ้านเมือง ข้อบัญญัติของเทศบาลฯ โดยให้มีผลบังคับใช้ให้มากที่สุดเพื่อป้องกันความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากอำเภอแม่สายเป็นดินแดนแห่งยาเสพติดตามที่ทั่วโลกเขาเคยมอง ต้องพยายามให้เกิดสันติสุขในพื้นที่อย่างทั่วถึง รวมทั้งการใช้นโยบายที่เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาเป็นกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Therasuwannajak (2011) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรี พบว่า รูปแบบการบริหารงาน

ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรีพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านตามลำดับ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ส่วนผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดราชบุรีที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ

3. แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ

จากผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารราชการของกลุ่มประเทศสามเหลี่ยมทองคำ พบว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ประเทศเมียนมา และประเทศไทย ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ กระบวนการ และเทคนิคการบริหารจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาบุคลากร และพัฒนาองค์กรต่อไป ซึ่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้เล็งเห็นว่า สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถและเป็นแบบอย่างที่ดีในการนำการบริหาร งานภาครัฐแนวใหม่มาใช้ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบราชการตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมือง ที่ดี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีการนำการจัดการภาครัฐแนวใหม่มาใช้เพื่อปรับปรุงระบบราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งประกอบด้วย 10 หลัก ซึ่งสอดคล้องกับ Tooprasree (2010) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังของ องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึก รับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ และหลักการควบคุมการคอร์รัปชัน 2) ขนาดและ ภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพในการบริหารงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) ภูมิภาคที่แตกต่างกันส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี ธรรมาภิบาลในการบริหารงานคลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ 4) ตัวแปร อิสระสามารถอธิบายตัวแปรตามได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยจากปัจจัยด้านประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม นิติธรรม ความสำนึกรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการควบคุมการคอร์รัปชัน โดยตัวแปร อิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ 65.2

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.2 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรสร้างเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงาน เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสร้างหลักธรรมาภิบาล หรือการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.3 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรตั้งแผนการในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.4 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรพิจารณาสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัย สถาบันการศึกษาที่ใช้เสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

2.2 ควรจัดทำเป็นการจัดการความรู้ในการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

เอกสารอ้างอิง (References)

Cherapakorn, B. (2009). **Leadership and Administration of the manager in Local Government**. Doctor of Public administration. Ramkhamhang University. [In Thai]

Heuser, B. (2010). **The Evolution of Strategy: Thinking War from Antiquity to the Present**. England : Cambridge University Press.

John M. Bryson(1993). **Strategic Planning for Public Service and Non-Profit Organizations**. Oxford : Pergamom Press.

Puangngam, K. (1999). **Thai political in Local Government**. 7th edition. Bangkok : Winyuchon Press. [In Thai]

Therasuwannajak, N. (2011). **The management model according to good governance of sub district administration organization in Ratchaburee province**. Doctor of Public administration. Ramkhamhang University. [In Thai]

Tooprasree, S. (2010). **Good governance for financial management of sub district administration organization**. Doctor of Public administration. Ramkhamhang University. [In Thai]

Uwanno, B. (1999). **Good Governance in Thai society**. 7th edition. Bangkok : Winyuchon Press. [In Thai]